

Middelkerke: Casino nr 4 is open

Juist 100 jaar na het tweede Casino Kursaal van Middelkerke opent SILT het vierde Casino op de zeedijk. Net voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd het gebouw ontworpen door Georges Hobé ingehuldigd. Dit gebouw bleef er staan tot in 1945, werd gesloopt en vervangen door een Casino in Normandische Stijl. De vierde editie is meer dan een gebouw, het accent ligt op het landschap en is geïntegreerd in een project van dijkversterking. Het meest zichtbare is het hotelgedeelte in de vorm van een meerpaal, een idee dat het Nederlands bureau ZJA pikte bij het voorstel van Rem Koolhaas uit 1989 voor Zeebrugge.

Tweede Casino Kursaal van Middelkerke - architect Géorges Hobé (i.s.m. Albert Van huffel). Postkaart collectie Marc Dubois

Derde Casino Kursaal Middelkerke - architect Auguste Vereecke Postkaart collectie Marc Dubois

Het eerste gebouw uit 1891 was een houten constructie. Reeds vóór 1914 werd een uitsprong van de zeedijk aangelegd voor een toekomstige

nieuwbouw. Het tweede casino werd net voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog ingehuldigd. Het verhaal van nummer vier begon in 2016 toen het voormalig bestuur een wedstrijd uitschreef en koos voor het ontwerp van BURO II & ARCHI+I samen met de groep Willemen & Napoleon Games.¹ Het was een grote boogvorm, volledig in glas met onderaan een open evenementenplein. Er werden veel vragen gesteld rond de materiaalkeuze en naar de leefbaarheid van een dergelijk gebouw op deze winderige locatie. Het verloop van de wedstrijd met grote juridische procedurefouten liep fout. Ondertussen werd het derde Casino uit 1954 afgebroken. De uitsprong in zee zonder constructie kwam desolaat over. Om deze plek te activeren werd tijdens twee zomer een groot rad geplaatst. Bij mooi weer had men van daarop een prachtig uitzicht op de kunstlijn en de weidse polders achter de kuststrook.

Ontwerp van BURO II & ARCHI+I samen met de groep Willemen & Napoleon Games

Een van Dedeckers verkiezingsbeloften was om een nieuwe wedstrijd te organiseren waaraan vier groepen deelnamen. De gunningsprocedure resulteerde in de keuze van het project *Bureau Bouwgroep Nautilus*. Het project werd aangekondigd: "Middelkerke krijgt iconisch Casinogebouw en fraai stuk duinlandschap terug". Tegenwoordig moet elk project van omvang 'iconisch' zijn, moet opvallen en zich onderscheiden van anderen. Het bureau voor landschapsarchitectuur DELVA maakte een "duinenlandschap" bovenop het gebouw gecombineerd met wandelpaden.

Dit voorstel is in veel opzichten beter dan de eerste versie en combineert het gebouw met een dijkverzwaring die weestand moet bieden aan een

1000 jarige storm. Of de rest van de dijk weerstand zal bieden en hoe de nieuwe parking onder de bestaande zeedijk droog zal blijven is maar de vraag. Het zicht vanaf het Epernayplein, in feite de locatie van het eerste Casino stond, legt de nadruk op de cirkelvormige bovenbouw van het viersterren hotel.

Aan dit is Middelkerke ontsnapt ! / Voorstel groep Golden Palace & bouwgroep Versluys- ontwerp bureau Jaspers, Eyers en Partners foto © Jaspers a Eyers

Waar ZJA de mosterd vandaar haalde: Zeebrugge “Sea Trade Center”, OMA / Rem Koolhaas

Het idee van het Nederlands bureau ZJA uit Amsterdam voor een rond gebouw in Middelkerke is zeker niet grensverleggend. De werken voor de bouw van een diepzeehaven in Zeebrugge werden in 1985 beëindigd. Om het einde van de havenuitbreiding te vieren had de MBZ, het Brugs Havenbedrijf, het idee een herdenkingsmonument op te richten.

Uiteindelijk werd in 1989 gekozen voor een andere piste, een ideeënwedstrijd voor een "Sea Trade Center", een complex te bouwen op het uiteinde van de nieuwe pier. Het waren voortreffelijke voorstellen, maar het OMA / Rem Koolhaas project sprak meer tot de verbeelding dan de anderen.² Koolhaas sprak van een "omgekeerde toren van Babel", maar men kon er evengoed een mega meerpaal in herkennen. Het werd één van OMA's uitzonderlijke projecten dat een centrale plaats kreeg in hun oeuvre en vaak werd gepubliceerd.

In 2005 organiseerde Stad Knokke een wedstrijd voor een nieuw Casino. Uit de vier inzendingen koos met voor het project van de Amerikaanse architect Steven Holl in samenwerking met BURO II +I. De drie andere voorstellen kwamen van Jakob + Mac Farlane, Zaha Hadid Architect en Neutelings-Riedijk Architecten. Uiteindelijk werd er niets gebouwd! Willem-Jan Neutelings werkte een tijd bij Rem Koolhaas (OMA), de periode toen het ontwerp voor Zeebrugge vorm kreeg. Dat het Nederlands bureau Neutelings-Riedijk voor een bijna rond gebouw opteerde in Knokke is misschien niet toevallig.

Een bolder of meerpaal.

Meer dan een gebouw, een landschap met bovenop een hotel Foto: JD

Een rond gebouw, een exterieur zonder voor-, zij- of achtergevels, resulteert telkens in een sterk beeld. Het levert geen discussie op welke kant een dominerende compositie bezit. Een rond gebouw bezit een grote autonomie en staat op zichzelf. Dit was één van de grote merites van het Koolhaas voorstel voor Zeebrugge. Dedecker spreekt van een bolder, wat in feite een meerpaal is. De keuze van ZJA valt zeker te verdedigen. De site verwachtte bijna een dergelijke ontwerpkeuze en de "meerpaal" zal vanop afstand zeker een visuele baken zijn, wat niet het geval is voor het ontwerp uit 2016. Wie via de kunstbaan van Oostende kwam kon van ver

het grote rode dak van de Casino uit de jaren '50 opmerken. Een visuele accentuering is ook aanwezig in het ontwerp van ZJA.

De ruimte voor de casino uitbating is gelegen op het gelijkvloers en ondergronds. In het ronde volume is het strandhotel SILT ondergebracht. Voor de gevel koos ZJA voor een hardhouten structuur om het monolithisch karakter te versterken.

Tijdens de opening beloofde burgemeester Jean Marie Dedecker dat de gehele operatie geen cent zal kosten aan de inwoners van Middelkerke. Misschien enkel de kosten van het juridisch dossier wegens het eenzijdig annuleren van de eerste wedstrijd, dit is nog steeds onduidelijk.

Marc Dubois

April 2024

¹ In 2016 had men de keuze tussen een voorstel van BURO II & ARCHI+I en een voorstel van Jaspers, Eyers & Partners.

² Ferdinand Traen, Geert Bekaert, *Sea Trade Center Zeebrugge*, Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 1990